

GIANT'S CAUSEWAY, geologia i llegenda

Eduard Soler

La *Giant's Causeway*, també anomenada Calçada del Gegant o dels Gegants, és un fenomen geològic situat al nord-est d'Irlanda en plena costa d'Antrim, format per un conjunt de 40.000 columnes de basalt perfectament arrencades unes al costat de les altres provinents del refredament ràpid de la lava després d'una erupció volcànica ara fa uns 60 milions d'anys.

En el comtat d'Antrim, tres quilòmetres al nord de la població de Bushmills, apareix al peu dels penya-segats un conjunt de columnes basàltiques perfectament identificables per les seves formes geomètriques que, com si d'un camí o passera es tractés, es submergeix suament cap al nord dins les aigües de l'oceà Atlàntic. Aquestes formacions són molt similars a les que es troben més amunt a l'illa d'Staffa, Stafa en gaèlic, pertanyent a l'arxipèlag de les Hèbrides, ja en terres escoceses. De fet, el nom d'Staffa prové de la denominació d'origen viking *stafi-oy*, que vol dir literalment illa de les columnes, per tant és fàcil pensar que es tracta de la mateixa formació geològica.

La *Giant's Causeway* és el resultat de l'erosió d'una antiga colada de lava fluïda basàltica expulsada durant una erupció en el Terciari. El refredament sobtat, i sense rebre grans pressions, de la lava a la mateixa superfície del cràter originà les estructures poligonals, que la posterior erosió dels materials més tous del seu voltant ha deixat al descobert. Les columnes són de forma majorment hexagonals, encara que també se'n troben de 5, 7 i fins a 8 costats. Les més altes arriben als 12 metres, mentre que el gruix de la lava petrificada als penya-segats arriba a tenir un gruix de 28 metres.

Com tot accident geogràfic difícil d'explicar sense els coneixements recents de la ciència, la *Giant's Causeway* no ha estat exempta de històries fantàstiques i llegendes al seu voltant per justificar-ne la seva existència. La narració popular més estesa fa referència a l'existència de dos gegants, l'irlandès Fionn mac Cumhaill i l'escocès Benandonner, permanentment enfrontats, els quals no paraven de llençar-se pedres l'un a l'altre, de manera que de mica en mica es va anar formant una calçada pètria sobre el mar. En certa ocasió i ja amb el camí fet, en Fionn decidí anar a l'encontre del seu homòleg escocès per derrotar-lo definitivament, però en descobrir que aquest era molt més gran que ell fugí de nou cap a casa seva. Assabentat Benandonner de les intencions d'en Fionn, aquest es posà en camí cap a Irlanda per acabar per sempre amb el gegant irlandès. La muller d'en Fionn, Oonagh, però, en veure'l venir decidí disfressar el seu marit de nadó. En arribar en Benandonner i descobrir el tamany del que es creia que era el fill d'en Fionn, suposà com d'immens seria el seu

pare, de manera que deixà a banda les seves intencions malèvoles i apretà a córrer cap al seu cau escocès, amb tanta força que el camí de pedres es va anar ensorrant darrere seu, quedant per sempre més al fons del mar tal i com avui el coneixem.

L'erosió continuada durant milions i milions d'anys ha deixat formacions curioses a la zona, que han estat batejades amb noms d'objectes relacionats amb els personatges d'aquesta llegenda irlandesa: la Bota del Gegant, l'Orgue, la Cadira del Gegant, les Xemeneies, l'Arpa del Gegant, la Bresca, els Ulls del Gegant, els Esglaons del Pastor, la Porta del Gegant, el Gep del Camell...

La singularitat de la *Giant's Causeway*, descoberta al 1693, feu que el 1986 fos declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, essent declarada Reserva Natural Nacional pel Departament de Medi Ambient d'Irlanda del Nord l'any 1987. Avui dia aquest és un dels indrets més fascinants i visitats de l'anomenada illa verda de l'Atlàntic.

